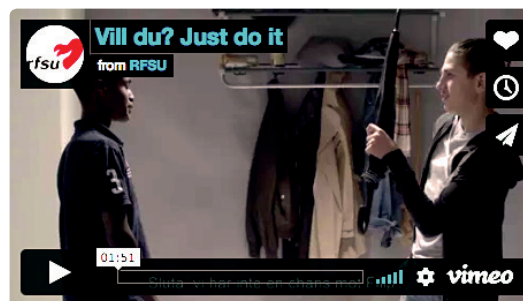

Just do it!

Just do it! är en ny kortfilm i vår serie "Vill du?" om sexualitet, kommunikation och gränser, för att förebygga sexuella övergrepp.

Just do it! har ett åskådarperspektiv:

Det är fest. En kille, Hassan, står för sig själv i hallen och pillar bekymrat på etiketten på en ölflaska, när hans kompis Alex hittar honom och undrar vad det är, varför han ser så bekymrad ut. Hassan förklarar. Det är nåt som inte känns rätt i magen. Deras kompis Filip är med en tjej och det verkade inte som om hon ville. Men de är osäkra på vad som egentligen hänt.

Vad ska de göra?

1. Hassan och Alex bestämmer sig för att gå iväg. Vad är det som får dem att bestämma sig? Vad tror ni händer? Vad gör de?

Frågor som kan vara en hjälp på traven: Tror ni att de går in i rummet? Vad känner de när de är på väg mot rummet där Filip och tjejen finns? (Rädsla, osäkerhet, ilska?) Vad säger de till varandra?

2. Killarna pratar om vad som skulle hända om de ingrep.

Vad kan få en att tveka i en sådan här situation?

Ett par exempel ges i filmen. Alex säger att "det kommer att bli ett jäkla liv, har ni inte fått ligga, eller", det vill säga att de kan bli anklagade för att vara avundsjuka. Vad mer kan det vara? Hur kan andra runt omkring reagera om de gör något?

I filmen lyder ett replikskifte:

- *Är du säker?*

- *Jag vet inte, måste man vara det?*

Hur säker måste man vara för att ingripa?

Hur tror ni att killarna kommer att känna sig efteråt? Om de nu inte hade agerat, hur hade det känts?

Hur tror ni att tjejen som är med Filip känner eller reagerar?

Försök att lyfta in ett perspektiv som fokuserar på att vara en hjälp till den som eventuellt blir utsatt istället för att uppleva att man är anklagande mot den som eventuellt gör nåt. Det underlättar och får fler att agera – tidigare och även mer stöttande – för den utsatte och mer lågaffektivt mot den som eventuellt är på väg att gå över gränsen. När ömsesidighet och samspel är målet blir det också lättare att gå in. Det är då lättare att på ett tidigt stadium se om det skaver mot det målet.

3. Man får alltid ändra sig. Eller kanske vill man olika saker.

– *Men hon var väl intresserad*, säger den ena killen. Den andra svarar att hon var det först, men inte sen.

Hur kan man ta reda på vad den andra vill?

Kan man se det? Hur kan man själv visa eller säga vad man vill?

Det är kanske inte alltid så lätt att visa vad man vill, eller att man har ändrat sig, att man faktiskt först hade lust men inte längre – eller nu vill göra något annat. Varför kan det vara svårt att visa vad man vill? Varför är det lättare med vissa personer?

På högstadiet är det ofta ganska få elever som har erfarenhet av att ha haft sex med en annan person. Då kan man göra den sista frågan enklare genom att ta exempel på andra situationer, som att visa att man gillar någon, fråga om mam ska vara ihop eller liknande.

4. Hur ser bilden av den som går över gränsen ut?

I filmen säger Alex ”det är vår Filip, han skulle aldrig göra en sån sak”. Vad menar han? Hur tänker vi oss en person som går över gränsen?

Filmen säger inget om vad Filip faktiskt gjort, utöver att han drog i tjejen. Hypotetiskt kan det komma upp att hon är intresserad men inte vill att de ska gå in i rummet, och att andra ska se att de gör det eller inte vill riskera att de ska bli upptäckta.

Här är strategier som man kan se till kommer upp, beroende på situation:

- Avledande metoder (tokdansa nära, låtsas gå fel in i ett rum, ropa på den som eventuellt är utsatt, fråga något)
- Lugna
- Söka allierade, prata med andra
- Kontakta vakter (om det finns)
- Fokusera på den som du tror riskerar att bli utsatt
- Viktigt att själv behålla lugnet

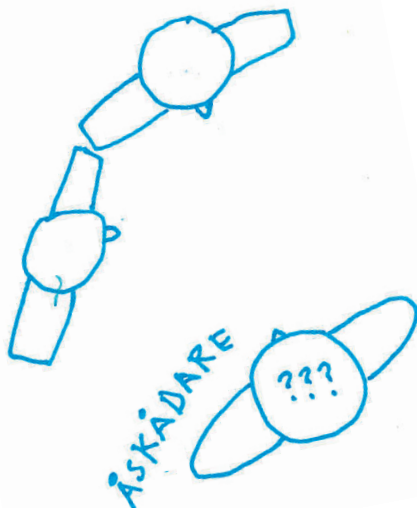
Säg till eleverna: Du är inte misstänksam, du är omtänksam.

Helikopterperspektivet

Rita tre personer ovanifrån på tavlan. Det räcker med stiliserade personer.

Vi tänker oss att det här är personerna och här är åskådaren:

- Vad kommer den du tolkar som förövare att tänka om du *inte* gör något?
- Vad kommer den utsatte att tänka om du *inte* gör något?
- Vad kommer de att tänka *om* du agerar?
- Vad kommer åskådaren att tänka efteråt – om hen gör eller inte gör något?

Tydliggör att situationen kan uppstå på många olika ställen, som exempelvis skolan, på festival, fritids- eller ungdomsgård men samma principer gäller.

Bekräfta att det är svårt. Alla vågar eller kan inte gå emellan. Det är viktigt att förmedla enkla och konkreta tips på vad som kan göra det lättare att vara en så kallat aktiv åskådare, som att ta kontakt med en väktare (om man är på ett sådant ställe) eller ta hjälp av någon mer.

Om man verkligen märker att någon håller på att bli utsatt för ett övergrepp: Skrik, synliggör, engagera andra aktivt.